

ინფორმაცია vs დეზინფორმაცია: გლობალური გამოწვევები

მამუკაშვილი ლალი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.88>

აბსტრაქტი. ციფრული რევოლუციის ეპოქაში სოციალური მედიის დაწინაურებამ გლობალური გამოწვევები წარმოშვა და ტრადიციული მედიის ერთგვარი ეროზია გამოიწვია. ყველა პასუხისმგებლიანი მედია საერთო პრობლემის წინაშე დადგა, რაც უკავშირდება ყალბი ამბებისა და დეზინფორმაციის გავრცელებას. მედიის მთავარი ფუნქცია - სიმართლის მსახურება, კითხვის ნიშნის ქვეშ აღმოჩნდა.

ყალბი ამბების გასავრცელებლად სოციალური მედია ნოყიერ ნიადაგს ქმნის. ტექნოლოგიურად გამართული პროგრამული უზრუნველყოფა საშუალებას იძლევა რეალურის მსგავსი საიტების შექმნისათვის. ეს პლატფორმა თავის საინფორმაციო ველზე ახალ ამბებს გვთავაზობს. სოციალური მედიის უამრავი ანგარიში კი დეზინფორმაციის გასავრცელებლად გამოიყენება. ინტერნეტ სივრცეში არსებული საინფორმაციო წყაროების სიმრავლე ართულებს გაგებას, რომელი მათგანია ფაქტებზე დაფუძნებული, ნახევრად სიმართლე თუ ტყუილი. სწორედ აქ ხდება ყალბი ამბების რეალური შეფუთვა იმგვარად, რომ მომხმარებელს გაუჭირდეს სწორი ლავირება. გაზიარების სერვისი ხელს უწყობს დეზინფორმაციის ტირაჟულობას და მის ვირუსულ გავრცელებას, რასაც მოსდევს უარყოფითი ტალღოვანი ეფექტი.

გაყალბებული ან ცრუ ინფორმაცია შეფუთულია, როგორც „ნამდვილი“ და მიზნად ისახავს საზოგადოებრივ აზრზე მანიპულირებას. ყალბი ამბების ფაბრიკაცია დაკავშირებულია კონკრეტულ ჯგუფებთან ან ინდივიდებთან, რომლებიც მოქმედებენ საკუთარი თუ სხვათა ინტერესებით. ყალბი ამბების ტირაჟირება, ხშირად, გამოწვეულია პოლიტიკურ-ეკონომიკური საბაზით. თავისი ფორმით ძალიან წააგავს ტრადიციული მედიის მიერ გავრცელებულ ინფორმაციას, თუმცა, დარღვეულია ყოველგვარი ეთიკა სიზუსტესთან მიმართებაში. ასეთი ტიპის ინფორმაცია განსხვავებულ სფეროებს მოიცავს. ეს შეიძლება ეხებოდეს პოლიტიკას, ეკონომიკას, უცხოპლანეტელებს, მასონურ შეთქმულებს, საკვებს, საფონდო ბირჟებს და სხვა.

სოციალური მედიის პლატფორმებმა, თავის მხრივ, მიიღეს არაერთი დამატებითი ღონისძიება ყალბ ინფორმაციასთან და დეზინფორმაციასთან საბრძოლველად. დემოკრატიული სიტყვის ძალა დღეს უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ოდესმე. ყალბი ამბების წინაშე, საზოგადოებას სჭირდება კომუნიკაციის კულტურის ახლებური მოდელი. ეს არის კრიტიკული აზროვნების განვითარება, რომელიც წარმოადგენს საუკეთესო საყრდენს ყალბი ამბების წინააღმდეგ.

საკვანძო სიტყვები: სოციალური მედია; ტრადიციული მედია; დეზინფორმაცია; ყალბი ამბები; რეგულაციები; მედიაწიგნიერება.

ტერმინი, "ყალბი ამბები" მედიისთვის კარგად ნაცნობი სიტყვაა. "fake news"-ი, ინგლისური ენიდან მომდინარეობს და მოტყუების მიზნით აგებულ "ცრუ ინფორმაციას"

ნიშნავს. ოქსფორდის ლექსიკონის მიხედვით, ტერმინი - „ყალბი ამბები“ დაკავშირებულია სიცრუესთან, მანიპულაციასთან, დეზინფორმაციასთან, პროპაგანდასთან, შეთქმულების თეორიებსა და ჭორებთან (Kalsnes, 2018). ყალბ ამბებს იყენებენ სხვადასხვა ინტერესებისთვის. მათ შორის, პოლიტიკური, ეკონომიკური თუ სხვა. ყალბი ამბების მიზანმიმართული თუ უნებლიე გამავრცელებლები საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებას მათთვის საინტერესო ფორმით ცვლიან, ახდენენ სხვადასხვა ინტერესების დისკრედიტაციას და დღის წესრიგის შეცვლას.

"Fake news", დეზინფორმაცია, პროპაგანდა ახალი ფენომენი არ არის. თუმცა, დამაფიქრებელია მისი მასშტაბები და სიჩქარე, რითაც ასეთი ტიპის ინფორმაცია ვრცელდება (Saldago, 2017). იმ ფონზე, როცა ტრადიციული მედია ნელ-ნელა კარგავს თავის სანდოობას და დამოკიდებული ხდება ინტერნეტზე. ყალბი ამბების ცირკულირების თემა უფრო მეტ აქტუალობას იძენს. ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებით მარტივად ხდება სკანდალური ან ყალბი ინფორმაციის გაზიარება. სარეკლამო ბაზარი ალგორითმებით ამუშავებს ინტერნეტსა და სოციალურ მედიას. ის ეფუძნება ძლიერი ემოციების გამომწვევ მასალებს, რაც თავის მხრივ ანმტიციებს და აძლიერებს ამ ემოციებს სასურველი მიმართულებით და აგროვებს მეტ "მოწონებებსა" და "გაზიარებებს". მომხმარებლისათვის ძნელია, განასხვავოს ხარისხიანი და უხარისხო ინფორმაცია ერთმანეთისაგან (Pomeransev, 2019).

კვლევები მოწმობს, რომ ტროლებისა და ბოტების საპირწონედ ამოქმედებული იარაღი არც თუ ისე ეფექტურად მუშაობს. (ეკონომიკური პოლიტიკის კვლევის ცენტრი, 2020). პროპაგანდისტული კამპანიების წყაროებისა და ყალბი ინფორმაციის უკან დგას ტექნოლოგიურად გამართული ორგანიზებულად სისტემა, რომელთანაც გამკლავება კვლავ გადაუჭრელ პრობლემად რჩება.

"Fake news"-ებთან ბრძოლა სხვადასხვა ტექნოლოგიური მეთოდებით ხორციელდება, მათ შორის, დაპორტირებით, თუმცა არც ისე მარტივადაა საქმე. „დარეპორტების“ ფუნქციით თავს იჩენს ახალი პრობლემა, რამაც შესაძლოა, გამოიწვიოს სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვა. მაგალითად, საქართველოში, აზრის გამოხატვის თავისუფლება კონსტიტუციითაა გარანტირებული და ზღუდავს ცენზურას. ყველას აქვს ინფორმაციის მიღებისა და გავრცელების უფლება. ამასთან, კანონში „სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ“ ნათქვამია, რომ ცილისწამებასთან დაკავშირებით შესაძლებელია სასამართლოში სარჩელის შეტანა. თუმცა, „მტკიცების ტვირთი მოსარჩელეს ეკისრება და თუ სათანადო არგუმენტებით ვერ დაამტკიცებს სარჩელის მიზეზს, სასამართლო სიტყვის თავისუფლების სასარგებლო გადაწყვეტილებას გამოიტანს.“ (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე). ეს მოცემულობა ცხადყოფს, რომ ყალბი ინფორმაციის გავრცელების პრობლემას კანონი ბოლომდე ვერ არეგულირებს, რადგან ზღვარი გამოხატვისა და სიტყვის თავისუფლებაზე გადის. ეს კი დემოკრატიული საზოგადოების შენებას აფერხებს.

ყალბი ამბების გავრცელების ძირითადი საშუალება სოციალური მედიაა. სოციალური მედიის გიგანტების თვითრეგულირების საკითხი კი მთელი მსოფლიოს პრობლემაა და არა მხოლოდ რომელიმე, ლოკალური მედიის, რადგან „მათი ძირითადი ბიზნესი მოგების მიღებაა და არა კონტენტის ზომიერება, რამაც შეიძლება მათი ფინანსური მდგომარეობა რისკის ქვეშ დააყენოს“ (Gamba, 2018). ამიტომ, პლატფორმები კმაყოფილდებიან მინიმუმით. ერთი მხრივ, არ მოხდეს საზოგადოებრივ აზრზე მკვეთრი გავლენა და მეორე მხრივ, თავიდან აიცილონ სახელმწიფო მხრიდან შემზღვეველი რეგულირებები, რაც მათი ბიზნესისთვის კატასტროფის ტოლფასი იქნება.

გერმანიამ 2018 წლიდან შემოიღო ღონისძიება, რომელიც 50 მილიონ ევრომდე

სანქციებს უწესებს იმ სოციალურ ქსელებს, რომლებიც არ წაშლიან სიძულვილის შემცველ პუბლიკაციებს ან ცრუ ინფორმაციას. საფრანგეთი გეგმავს ამ საკითხზე კანონის მიღებას. განსხვავებულია ზოგიერთი ქვეყნის მიდგომა ამ საკითხისადმი, რომელიც თვლის, რომ ვერც ერთი კანონი ვერ მოაგვარებს პრობლემას. ყალბი ამბების საპირწონედ რჩება მხოლოდ დემოკრატია და განათლება, კრიტიკული აზროვნებისა და დამოუკიდებელი მედიის გაძლიერება.

ყალბი ამბების გავრცელებასთან დაკავშირებით არანაკლებ საფიქრალს აჩენს ხელოვნური ინტელექტის მიერ წარმოებული პროდუქცია. როგორ განასხვავოს მომხმარებელმა ხელოვნური ინტელექტის მიერ შექმნილი მასალები ნამდვილისგან? პრობლემის მოგვარებას, ევროკავშირში, საგანგებო ზომების მიღებით ხედავენ. ეს გულისხმობს ტექნოლოგიურად მსხვილი კომპანიების - Google, Facebook და TikTok, ხელოვნური ინტელექტის მიერ შექმნილი მასალების მარკირებას, რაც თავის მხრივ, გააადვილებს ნამდვილის გარჩევას შექმნილი მასალისგან. რეგულაციამ, შესაძლოა, ინტერნეტში დეზინფორმაციისა და ყალბი ამბების გავრცელების პრევენცია მოახერხოს. თუმცა, დაეწევა თუ არა საკანონმდებლო ბაზა ტექნოლოგიურ პროგრესს, ხელოვნური ინტელექტის უსაფრთხო გამოყენებისთვის, კიდევ სამჯელო თემადაა ქცეული.

ყალბი ამბები ცვლის რეალობას და სერიოზული გამოწვევების წინაშე აყენებს, როგორც პასუხისმგებლიან მედიას, ასევე მის მომხმარებელს, რამდენადაც ყოველთვის ადვილი არ არის სიმართლის გარჩევა ყალბისაგან. ეს გამოწვევა კიდევ ერთხელ ადასტურებს ჟურნალისტიკის ტრადიციულ მისიას - იყოს სიმართლის სადარაჯოზე და უზრუნველყოს მომხმარებელი ობიექტური და ნამდვილი ინფორმაციით.

„ჟურნალისტიკის ელემენტებში“, სახელმძღვანელოს ავტორები, კოვაჩი და როზენსტილი ჟურნალისტიკის მთავარ პრინციპზე მსჯელობისას განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებენ შემდეგ პრინციპებზე: ჟურნალისტი ვალდებულია ემსახუროს სიმართლის გაშუქებას; იყოს მოქალაქეებისადმი ერთგული; გადამოწმების გარეშე არ გაავრცელოს ინფორმაცია; შეინარჩუნოს დამოუკიდებლობა მათგან, ვისაც აშუქებს; დამოუკიდებლად აკონტროლოს ხელისუფლება; საზოგადოებრივი კრიტიკისათვის შექმნას პლათფორმა; ინფორმაცია, რომელსაც აშუქებს, იყოს მნიშვნელოვანი; საზოგადოებას მიაწოდოს აქტუალური ინფორმაცია; წარმოაჩინოს ინფორმაცია ყოველმხრივი და დაბალანსებული სახით და საკუთარი სინდისის წინაშე იყოს სუფთა. მედიის ლეგიტიმაცია ეყრდნობა სამართლებრივ, ეთიკურ და მორალურ საფუძვლებს. სწორედ ამ პრინციპების საფუძველზე განისაზღვრება ის, როგორც რეალური მედია. ყალბი ამბები და დეზინფორმაცია დიამეტრალურად ცვლის აღნიშნულ პრინციპებს.

ცრუ ინფორმაციის გავრცელება ისეთივე ძველია, როგორც თავად ჟურნალისტიკა. [I საუკუნეში რომის იმპერატორი იულიუს კეისარი თავის დიდების წარმოსაჩენად ივონებდა ამბებს. მას შემდეგ ბევრი რამ შეიცვალა, მაგრამ ინტერნეტის ეპოქამ ეს პრობლემა ახალი, ბევრად კომპლექსური ფორმით წარმოაჩინა; უფრო დააჩქარა ყალბი ინფორმაციის გავრცელების არეალი. მას ვერ ხვდება საკმარისი წინაღობა. ამიტომ, ყალბ ინფორმაციას დღეს ბევრად სახიფათო სახე აქვს, ვიდრე 2000 წლის წინ.](#)

ინფორმაციის დამახინჯება ან მიზანმიმართული დეზინფორმაცია ადამიანის ბუნებიდან გამომდინარეობს. ცრუ ინფორმაციის გავრცელება ინტერნეტისა და სოციალური ქსელების წყალობით აჩქარებული კადრივითაა დღევანდელი ტექნოლოგიური რიტმის ფონზე, რასაც მომხმარებელთან ერთად ტრადიციული მედია ამლიერებს ამ ჭორებზე კომენტარების გაკეთებით (Gamba, 2018). ის, რომ აღნიშნული პრობლემის საფუძვლები წარსულში უნდა

ვეებოთ, დასტურდება ბერძენი ფილოსოფოსის, თუკიდიტეს სიტყვებით, რომელიც ჩვენს წელთაღრიცხვამდე, მე-5 საუკუნეში სიმართლისადმი ერთგულებას ადასტურებს პენელოპეს ომის მიმოხილვაში და ამბის გადმოსაცემად ზედმიწევნით სიფრთხილეს იჩენს. იგი ასე აღწერს საკუთარ გამოცდილებას ამბის გადაცემასთან დაკავშირებით: “მოვლენათა შესახებ ჩემი ანგარიშების... პრინციპად გავიხადე, არ ჩამეწერა პირველი ამბავი, რომელსაც წავაწყდებოდი, და არც პირადი შთაბეჭდილებებით მეხელმძღვანელა. ან თავად მე ვიყავი იმ მოვლენების მომსწრე, რომლებიც აღვწერე, ან ისინი მოსმენილი მქონდა თვითმხილველთაგან, რომელთა ცნობებს შემდეგ ძალზედ დეტალურად ვამოწმებდი. სიმართლე მაინც არ იყო ადვილი მისაგნები: სხვადასხვა თვითმხილველი განსხვავებულად განიხილავდა ერთსა და იმავე მოვლენას და ლაპარაკობდა ერთი, ან მეორე მხარის ინტერესებიდან გამომდინარე, ან ხშირად თავს იჩენდა ცუდი მეხსიერება” (კოვაჩი, როზენსტილი, 2006). აქედან კარგად იკვეთება, რომ სიმართლის გადაცემასთან დაკავშირებული სიფრთხილე ჯერ კიდევ ძველი დროიდან იღებს სათავეს.

მე-16 საუკუნეში, ჰოლანდიელი ფილოსოფოსი ერაზმუსი აღნიშნავდა, რომ ტყუილს ბევრად მეტი გავლენა აქვს ადამიანზე, ვიდრე სიმართლეს. ეს ეხმიანება ციფრულ მედიაში არსებულ ვითარებას, რასაც დღეს ვაწყდებით. ყოველდღე ოთხ მილიარდზე მეტი შინაარსის გაზიარება და გაცვლა ხდება სოციალური ქსელების საშუალებით. ეს არის ინფორმაციისა და ინტოქსის ნარევი. ფრანგულ ენაში სწორად დამკვიდრდა ამ ვითარების შესაფერისი ტერმინი „ინფოქსი“, ანუ „ინფო და ინტოქსი“.

ობიექტურობისა და ბალანსის სტანდარტების დაცვა, რაც ციფრულეპოქამდელი მედიისთვის მნიშვნელოვანი გამოწვევა იყო, ახალმა საინფორმაციო ტექნოლოგიებმა საფრთხის წინაშე დააყენა. ინტერნეტმა, ახალი ამბების საიტის წარმოების ხარჯების შემცირებით, ხელი შეუწყო ახალი კონკურენტების ზრდას, რომლებიც მიზანმიმართულად არღვევენ იმ სტანდარტებს, რომლებზეც დაფუძნებულია ტრადიციული მედია.

დღეს, ახალ ამბებს თითქმის იმდენი მწარმოებელი ან გადამცემი ჰყავს, რამდენიც სოციალური ქსელების მომხმარებელია. ამას ემატება ისიც, რომ ტრადიციული მედიის ნდობის კოეფიციენტი საზოგადოებაში უფრო და უფრო კლებულობს. მიზეზები შეიძლება ბევრი იყოს. მათ შორის საზოგადოების ზედმეტი პოლარიზება; საჯარო დებატების ფრაგმენტულობა და სხვა. საკმარისი პირობაა შექმნილი, რათა ცრუ ინფორმაცია თუ მიზანმიმართული დეზინფორმაცია გავრცელდეს. პოლიტიკოს ალენ ბერსეტის აზრით, „თუ დემოკრატიას პოტენციურად საფრთხე ემუქრება, ეს იმიტომ ხდება, რომ გარკვეული აქტორები ახდენენ მედიის დისკრედიტაციას და დეზინფორმაციას დესტაბილიზაციის იარაღად იყენებენ. მათ ამოცანას აადვილებს ის ფაქტი, რომ როგორც ჩანს, ინტერნეტს ცრუ ინფორმაცია ურჩევნია ჭეშმარიტს. თავად ტექნოლოგია შეიძლება იყოს დისკრიმინაციის ინსტრუმენტი” (Press release, 2023).

ბოლო კვლევა, რომელიც ჩატარდა სოციალურ ქსელ Twitter-ზე აჩვენებს, რომ უსაფუძვლო ჭორები უფრო სწრაფად ვრცელდება, ვიდრე ნამდვილი ამბები. როგორც ცნობილია, საზოგადოებამდე სიმართლის მიტანას ექვსჯერ მეტი დრო სჭირდება, ვიდრე ცრუ ინფორმაციას. აქედან გამომდინარე, ადვილი წარმოსადგენია, რა რეზონანსი შეიძლება ჰქონდეს საზოგადოებაში ცრუ ინფორმაციისა თუ დეზინფორმაციის გავრცელებას.

საინფორმაციო ველი დერეგულაციის პროცესშია. ჟურნალისტიკა, როგორც ავტორიტეტი, ვირტუალურ ინფორმაციულ ქაოსში ისე ვეღარ ასრულებს თავის ფუნქციას. ამ პროცესში გამარჯვებას ჯერჯერობით ცდილობენ ის ონლაინ გიგანტები, რომლებიც თავიანთი ალგორითმული ფილტრები ინფორმაციის ნაკადებზე ახდენენ მონოპოლიზაციას.

დეზინფორმაციული კამპანიის განსახორციელებლად, ტროლები აწარმოებენ შეტყობინებებს, რომლებიც განხეთქილებასა და უთანხმოებას იწვევს. მათი მთავარი ვექტორები ემოციასა და სენსაციაზე ახდენენ აპელირებას და ვირტუალურ სივრცეში დეზინფორმაციის გასაძლიერებლად სულ უფრო და უფრო დახვეწილი ტექნიკას იყენებენ.

საკანონმდებლო რეგულაციები, რომელთაც უნდა მოახდინონ ყალბი ამბების პრევენცია, შეზღუდულია, რათა არ გამოიწვიოს მედიის თავისუფლების რეპრესიები განსაკუთრებით იმ ქვეყნებში, სადაც არსებული რეჟიმები ყალბ ამბებს განსხვავებული ხმების ჩასახშობად იყენებენ. პასუხისმგებლიან ჟურნალისტიკას შესწევს იმის ძალა, რომ ინფორმაციის მოპოვებისა და წყაროების გადამოწმებისას იხელმძღვანელოს ეთიკური სტანდარტებით, რაც აუცილებელია სოციალურ ქსელებში საჯარო დებატების სიცოცხლისუნარიანობისათვის.

ამ საკითხებთან დაკავშირებით სამეცნიერო კვლევების სიმწირის გამო, ძნელია იმსჯელო, თუ რა გავლენას ახდენს რეალურად ყალბი ამბები საზოგადოებრივ აზრზე, თუმცა ცხადია, რომ დემოკრატიისათვის აუცილებელია ყალბი ამბების ჩახშობა. ყალბი ამბების საუკეთესო პასუხი დემოკრატიული ღირებულებების დაცვა და დამოუკიდებელი და ძლიერი მედიის მხარდაჭერაა, რომელიც პროფესიული სტანდარტებით ახდენს საზოგადოებამდე სიმართლის მიტანას, ფაქტისა და კომენტარის გამიჯვნას და ინფორმაციის გადამოწმებისას იჩენს მაქსიმალურ სიფრთხილეს.

დეზინფორმაცია, პროპაგანდა, ყალბი ამბები საზოგადოებრივი აზრის ფორმირების საუკეთესო საშუალებაა და დარწმუნების გავრცელებული მეთოდი, რომელიც ხშირად პოლიტიკური სარგებელზეა გათვლილი. შერჩევით ან გაყალბებით მიზანმიმართული პროპაგანდა სასურველი შედეგის მიღებას და საზოგადოებრივ აზრზე გავლენის მოხდენას ისახავს მიზნად. შეიძლება ითქვას, რომ დეზინფორმაციას, შესაძლოა, განსაკუთრებით დამანგრეველი შედეგები მოჰყვეს და საფრთხე შეუქმნას დემოკრაციას, მაშინ, როდესაც ის ორკესტრირდება უცხო ძალების მიერ.

ყალბი ამბების წინააღმდეგ ბრძოლის მრავალი გზა და ინიციატივა არსებობს, თუმცა, თითოეულ მათგანს აქვს თავისი საზღვრები. საინფორმაციო ქაოსის შემცირება, ყალბი ამბების გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლა მოიცავს ისეთ ძალისხმევებს, როგორცაა მარეგულირებელი პროცედურების გამკაცრება, ალგორითმების გამჭვირვალობა, ეკონომიკური სანქციები; ტრადიციული მედიის პროფესიონალიზმის ზრდა. ასევე, საზოგადოების განათლება მედიაწიგნიერების კუთხით, შეიძლება გახდეს ამ ბრძოლასთან გამარჯვების საფუძველი.

ბიბლიოგრაფია:

ეკონომიკური პოლიტიკის კვლევის ცენტრი. (2020). დეზინფორმაციის კვლევა და გაუვნებელყოფა საქართველოში. სოციალური მედიის მონიტორინგი და ანალიზი. საბოლოო მოხსენება. (მომიებულია: 02.05.2023). https://eprc.ge/wp-content/uploads/2022/02/georgian_a5_size-up.pdf

კოვაჩი ბ., როზენსტილი ტ. (2006). ჟურნალისტიკის ელემენტები. თბილისი.

საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე. (2022). საქართველოს კანონი სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ. (მომიებულია: 02.25.2023).

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33208?publication=7>

პოხეტი, ჯ., ირეტონი, ნ., უორდლი, კ., დერაქშანი, ჰ., მეთიუსი, ე., აბუ-ფადილი, ბ. (2021).

ჟურნალისტიკა, „ყალბი ამბები“ და დეზინფორმაცია. გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაცია. (მომიებულია: 02. 05.23).

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375682>

Gamba, F. (2018). *La mécanique du mensonge*. Les magazine scientifique del'Unige. Geneve. (მოდებულის: 21.04.23) <https://www.unige.ch/campus/numeros/133/dossier1/>

Kalsnes, B. (2018). *Fake News*. Oxford Research Encyclopedia of Communication (p.1).

Pomeransev, (2019). *Breaking the Polarization Spiral*. (მოდებულის: 28.04.23). <https://www.the-american-interest.com/2019/07/10/breaking-the-polarization-spiral/>

Saldago, C. (2017). *Mensonges dans les réseaux sociaux*. Unesco Courier. (მოდებულის: 25.04.23). <https://fr.unesco.org/courier/july-september-2017/fake-news-ce-quen-pensent-journalistes>

Press release. (2023). *Global Community Must Tackle Potential Misuse, Abuse of Emerging Technologies, Deputy Secretary-General Stresses in Remarks at Digital Dilemmas Exhibition*. (მოდებულის: 25.04.2023) <https://press.un.org/en/2023/dsgsm1852.doc.htm>

<https://fr.wikipedia.org/wiki/Infox>

Information vs Misinformation: Global Challenges

Dzamukashvili Lali

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

Abstract

In the era of the digital revolution, the advancement of social media has created global challenges and caused a kind of erosion of traditional media. All responsible media have faced the common problem of spreading fake news and disinformation. The main function of the media - to serve the truth - has been called into question.

Social media creates fertile ground for spreading fake news. Technologically straightened software allows creation of real-life sites. This platform offers news in its news field. And many social media accounts are used to spread misinformation. The abundance of information sources on the Internet makes it difficult to know which ones are based on facts, half-truths or lies. This is where the actual packaging of fake news takes place in such a way that it is difficult for consumers to identify this type of information. The sharing service facilitates the circulation of misinformation and its viral spread, which is followed by a strong negative ripple effect.

Fake or false information is packaged as "authentic" and is intended to manipulate opinion. The fabrication of fake news is associated with specific groups, individuals acting in their own, or others' interests. The circulation of fake news is often motivated by political-economic pretexts. In its form, it is very similar to the information distributed by the traditional media; however, all ethics regarding accuracy have been violated. This type of information covers different areas. It can be about politics, economics, aliens, masonic conspiracies, food, stock markets, and more.

Social media platforms, in turn, have taken a number of additional measures to combat fake news and disinformation. The power of democratic speech is more important today than ever. Faced with fake news, society needs a new model of communication culture. It is developing critical thinking that is the best defense against fake news.

Keywords: Social media; traditional media; disinformation; fake news; regulations; media literacy.

